

Aktindsigt i straffesager

1. Aktindsigt generelt - regelgrundlaget

Offentlighedsloven fastslår principper om offentlighed i forvaltningen, men loven har samtidig den undtagelse i § 2, at denne ikke gælder for sager inden for offentlig strafferetspleje.

Forvaltningsloven giver en part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, ret til (med visse undtagelser) at blive gjort bekendt med sagens dokumenter, jf. § 9. Loven slår fast, at partens ret til aktindsigt ikke gælder sager om strafferetlig forfølgning, jf. § 9, stk. 3 Retten til aktindsigt kan også begrænses i det omfang, visse hensyn til parten selv eller andre interesser vejer tungere, jf. § 15

Undtagelserne i lovene beskytter det offentlige mod, at tavshedsbelagte oplysninger kommer ud. Samtidig beskyttes enkeltpersoner mod udlevering af oplysninger fra det offentlige, som kan krænke privatlivets fred.

Ordene strafferetspleje og strafferetlig forfølgning forstås så vidt, at politiet ikke alene kan afskære indsigt i sager, hvor der rejses sigtelse, men også i politimæssige undersøgelser, der kan føre til sigtelse. Dette kan f.eks. være et færdselsuheld, hvor der rejses sigtelse, en selvmordssag eller sag om en dødfunden person. Således er også bødevedtagelse efter Retsplejelovens § 931 omfattet af bestemmelserne.

2. Aktindsigt - partsstatus

Forvaltningslovens § 18 har i visse tilfælde åbnet adgang til aktindsigt for en part, *når sagen af afgjort*. Herefter skal følgende betingelser være opfyldt, for at der parten kan få aktindsigt:

1. Anmodningen om aktindsigt skal være rimeligt begrundet af hensyn til varetagelse af den pågældendes interesser, og
2. hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller særlig hensyn til beskyttelse af sigtede, vidner eller andre taler ikke herimod.

Part i en straffesag er den,

14.01.2011

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Susanne Gren Harstad
Konsulent, cand.jur.
Dir. 41 91 91 46
sgh@forsikringogpension.dk

Vores ref. SGH
Sagsnr. GES-2010-00171
DokID 281396

- a. der er eller har været sigtet, tiltalt eller dømt/frifundet,
- b. der har væsentlig, direkte, retlig og individuel interesse i sagens udfald, f.eks. en forurettet, der har et erstatningskrav i sagen, og
- c. det forsikringselskab, som har udbetalt erstatning

Vores ref. SGH
Sagsnr. GES-2010-00171
DokID 281396

Ad a) Har ikke praktisk betydning for forsikringselskaberne.

Ad b) Til denne gruppe henføres ofre i volds- og voldtægtssager samt personer, der har lidt skade som følge af brand, tyveri og hærværk, og som i den anledning vil rejse erstatningskrav.

Ad c) forsikringselskabet vil efter udbetalt erstatning indtræde i forurettedes stilling som part og dermed gøre regres mod sigtede eller tiltalte, hvis denne domfældes. Indtil dette tidspunkt vil forsikringselskabet ikke i almindelighed selvstændigt være part i sagen, men forsikringselskabet vil efter aftale med forurettede kunne udøve partsbeføjelserne på dennes vegne.

3. Forsikringselskabet som part

I tilfælde, hvor forsikringselskabet efter lovgivningen direkte hæfter for betaling af erstatning overfor skadelidte, vil forsikringselskabet selvstændigt være part i sagen, f.eks. i færdselssager, jfr. Færdselslovens § 108 stk. 1, eller i sager efter Hundeloven, jfr. Hundelovens § 8, stk. 2.

Udgangspunktet i straffesager er, at der er adgang til aktindsigt efter retsplejeloven § 41 d, for personer med *individuel, væsentlig interesse* samt for *forurettede*. Dog kan der først gives aktindsigt, når straffesagen er *endeligt afsluttet*.

For forsikringselskabet vil det dog i nogle tilfælde have betydning allerede *under sagens politimæssige behandling* at kunne tage stilling til, om selskabet ønsker at nedlægge erstatningskrav. Retsplejelovens § 41 g giver adgang til, at Politiet kan give selskabet oplysninger efter princippet om meroffentlighed. En væsentlig betingelse for dette er dog, at reglerne om tavshedspligt ikke brydes.

I Politiets overvejelser vil indgå hensyn til oplysningernes karakter, til hvem og til hvilken brug oplysningerne videregives, og om forsikringselskabet som følge af andre regler kan få oplysningerne udleveret.

I sager om *forsikringsbedrageri*, hvor forsikringselskabet har indgivet anmeldelse, og som forurettet har et erstatningskrav, kan udlevering af oplysninger være aktuelt.

I sager om *brand* og *tyveri* vil der være større mulighed for at få de fornødne oplysninger mhp. at rejse regreskrav end i ansvarsforsikringsager, hvor det ofte kan være tvivlsomt, om selskabet er dækningspligtigt og dermed overhovedet bliver part.

I sager om ulykkestilfælde eller selvmord, hvor der i en sag om en *ulykkesforsikring* eller *livsforsikring* rettes henvendelse om aktindsigt, vil selskabet ikke kunne forvente at få aktindsigt på grund af de følsomme oplysninger, sagen in-

deholder. Det kan f.eks. være læreerklæringer, obduktionserklæringer o.lign. En mulighed for selskabet er her at indhente *samtykke* fra skadelidte eller de efterladte til, at politiet videregiver oplysninger, der måtte være indsamlet i sagens anledning.

Forsikring & Pension

Vores ref. SGH
Sagsnr. GES-2010-00171
DokID 281396

4. Aktindsigt ved samtykke

Foreligger der samtykke fra den, forsikringsselskabet ønsker at indhente oplysninger om, skal Politiet udlevere disse oplysninger.

5. Aktindsigt ved rettens pålæg

Under en evt. retssag om spørgsmålet vil forsikringsselskabet efter Retsplejelovens almindelige regler om *editionspligt* kunne få dommeren til at pålægge politiet at udlevere dokumenter. For civile sager findes regler i Retsplejelovens §§ 298-300, og for straffesager § 785.

En hensigtsmæssig fremgangsmåde er, at retten pålægger politiet at udlevere materialet. Dommeren vurderer, om det er relevant for sagen og udleverer det til givet fald til begge parter på én gang.

Justitsministeriet har ved flere lejligheder – også efter Forvaltningslovens ikrafttræden – udtalt, at ministeriet anser det for rettest, at motoransvarsforsikrings-selskabernes begæringer om at få lejlighed til at gøre sig bekendt med rapporter i sager, der vedrører vedkommende forsikringsselskab, imødekommes, for så vidt ikke særlige grunde taler derimod.

Med venlig hilsen

Susanne Gren Harstad